

VERSLAG van de digitale vergadering van de commissie Omgevingsvisie van 1 december 2021

Voorzitter:

M. Eggermont

Aanwezig:

H. van Essen (gedeputeerde)

E.J. Broere (PVV), M. Eggermont (SP), F. Hazeleger (SGP), dr. A.R.S. Karatas (GroenLinks), mevrouw M. Lejeune-Koster (PvdA), O. de Man (VVD), H. Rikkoert (ChristenUnie), L. Veen (D66), C. Westerlaken (CDA), W.J.A. Weyers (JA21)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R. Poort (griffier) en G.J. van der Kroon (Notuleerservice Nederland)

1 Opening en Algemeen

1.1 Opening

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur en heet eenieder welkom in deze online vergadering.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld

1.3 Mededelingen

Gedeputeerde Van Essen heeft een tweetal mededelingen. De eerste betreft een mededeling over de stand van zaken met betrekking tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Er is in het voorjaar afgesproken dat de wet volgend jaar per 1 juli in werking treedt. De invoering is dus verschoven van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022.

Er zijn inmiddels grote stappen gezet. Hij wil het gehoor kort bijpraten over waar men op dit moment staat en wat de positie van de provincies is en hoe het vervolgproces eruitziet.

De vorige keer was het knelpunt de ontwikkeling van het digitaal stelsel. Daarin is grote voortgang gemaakt, maar tegelijkertijd is er nog het een en ander te doen. Dat betreft met name de performance op een aantal functionaliteiten, die nog verder uitgewerkt moet worden. De discussie op dit moment vindt plaats tussen de koepels en het ministerie. De positie van de provincies is vast te houden aan de datum van 1 juli 2022. Dit omdat een hernieuwd uitstel een groot risico inhoudt dat de energie verder wegeeft en de noodzakelijke stappen niet gezet gaan worden. De voorwaarde van de zijde van de provincies is wel dat dat op een verantwoorde manier gebeurt. Voor de provincies is daarbij een drietal voorwaarden van belang: Allereerst is het belangrijk dat de doorontwikkeling en de ondersteuning ook vanuit Binnenlandse Zaken vanaf 1 juli goed geborgd is; Verder is een stuk verwachtingsmanagement van belang. De ontwikkeling van het digitale stelsel laat zien dat de online dienstverlening op onderdelen een stapje terug kan zijn; Ten derde zullen er op het gebied van Financiën goede afspraken gemaakt moeten worden. Het vervolgproces is dat op een gegeven moment het Koninklijk Besluit in de Kamers aanhangig gemaakt wordt en dat die daarover besluiten.

Mevrouw De Man merkt ten aanzien van het verwachtingsmanagement betreffende het digitaal stelsel op dat de verwachting is dat het eerst slechter wordt, voordat het beter wordt. Het gaat dan om de vraag welke regels er gelden 'ten aanzien van mijn stukje grond'. Bestaat er ondersteuning van de burgers/aanvragers van de provincie bij het vinden van het antwoord hierop? Zij vreest dat die dienstverlening niet direct heel gebruiksvriendelijk zal zijn.

Gedeputeerde Van Essen vindt dat een terecht punt, want hij sluit niet uit dat mevrouw De Man daar gelijk in gaat krijgen. De inzet is wel dat de ontwikkeling tenslotte tot meerwaarde leidt. Zaken als ondersteuning en vindbaarheid zullen de nodige aandacht krijgen en dat vergt wellicht tijdelijke maatregelen. Dat is zeker iets dat in het overleg tussen de koepels en de minister aan de orde komt. In de komende maanden moet duidelijk blijken op welke onderdelen dat het geval is en wat dat aan maatregelen vergt. Hij kan dat nu nog niet inschatten.

De heer Weyers sluit aan op de woorden van mevrouw De Man. Hij heeft daar vanuit een andere functie nadrukkelijk mee te maken. Dat betreft het digitale systeem waar de Omgevingswet op gebaseerd is. Hij vraagt de gedeputeerde aan te geven hoever het staat met de voorbereidingen op de digitale functie.

Acht hij het tegen die achtergrond verantwoordwoord om de wet per 1 juli in te laten gaan?

Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat het systeem op een doelmotige manier moet kunnen functioneren om de beoogde doelen te bereiken.

[Er vindt een korte schorsing plaats wegens het slechte geluid van de zijde van de gedeputeerde, die verdergaat via de telefoon]

De schorsing wordt gebruikt om de griffier de gelegenheid te geven een mededeling te doen. De griffier laat weten dat, ondanks de gemaakte afspraken, er begin volgend jaar toch een vergadering van deze

commissie moet plaatsvinden wegens het feit dat in deze vergadering niet het Statenvoorstel over de vaststelling van de programma's aan de orde komt. Daarom moet er een tussenstap gemaakt worden. Hij heeft een tweetal data waarop die extra OGV-vergadering zou kunnen plaatsvinden: donderdag 20 januari 's avonds of woensdag 2 februari in de ochtend. Deze laatste vergadering zou samenlopen met een presentatie door studenten van de USVO over de methode Duisenberg. Afgesproken wordt dat de griffier dit morgen op de mail zet om te inventariseren wat de wensen zijn.

Gedeputeerde [Van Essen](#) zet zijn beantwoording van de vraag van de heer Weyers voort. Hij is van mening dat de inwerkingtreding van de wet per 1 juli volgend jaar verantwoord is gezien het feit dat er in de voorbereidingen grote stappen voorwaarts worden gezet. Tegelijkertijd is er met de koepels afgesproken dat er een noodrem mogelijk blijft. Dus als de komende maanden blijkt dat die invoering per 1 juli onverantwoord is, dan moet aan die noodrem getrokken kunnen worden om ongelukken te voorkomen. Maar met het proces dat nu doorlopen wordt, heeft hij het vertrouwen dat 1 juli gehaald kan worden. Uiteindelijk is het aan de Eerste en Tweede Kamer om een besluit te nemen over de inwerkingtreding. Er wordt daarbij natuurlijk wel voeling gehouden met de decentrale overheden om te beoordelen of een goede invoering gaat lukken. Blijkt het allemaal toch niet goed te gaan, dan zal dat zeker aan de orde gesteld worden.

Mevrouw [Rikkoert](#) heeft een vraag richting de griffier. Zij heeft begrepen dat de bijeenkomsten van de commissie OGV vanaf begin volgend jaar zijn afgeschaft. Zij stelt voor om de commissie toch nog een tijdje in het leven te houden om een aantal programma's door te spreken, zodat de integraliteit wat meer behouden blijft. Hierop wordt door haar later in de vergadering teruggekomen.

De tweede mededeling van de gedeputeerde is dat op 10 maart jl. de interim Omgevingsverordening is vastgesteld door de Staten. Tot zijn spijt blijkt nu dat een van de amendementen, namelijk amendement 12 Alternatieven onderzoeken ter verduidelijking van de tijdelijke compensatie, niet correct in de interim-verordening is overgenomen. De in het amendement opgenomen aanpassingen zijn niet volledig in de gepubliceerde verordening verwerkt. Hij betreurt dat. De fout wordt op zo kort mogelijke termijn hersteld in het Provinciaal Blad. De gemeentes worden daarvan op de hoogte gesteld.

Men is nu bezig met het ontwerp Omgevingsverordening onder de Omgevingswet. In dat ontwerp was dezelfde fout geslopen. Dat wordt nu via de nota van beantwoording gecorrigeerd. Hij zal later in de vergadering nog melden wanneer dat het geval zal zijn. Het zal in ieder geval nog dit jaar plaatsvinden.

Mevrouw [De Man](#) wijst erop dat de rectificatie van de verordening gepubliceerd gaat worden. Haar vraag is of deze dan juridisch bindend zal zijn.

Gedeputeerde [Van Essen](#) verduidelijkt dat het gaat om een tekst in de toelichting. Hij gaat ervan uit dat het met een rectificatie in het Provinciaal Blad ook juridisch bindend is.

1.4 **Rondvraag**

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

1.5 **[Vaststellen verslagen commissie Omgevingsvisie](#)**

Er zijn geen opmerkingen over het verslag. Het verslag wordt hiermee vastgesteld.

1.6 **[Termijnagenda OGV en lijst moties](#)**

De [voorzitter](#) meldt dat er twee moties verhuizen naar de commissie RGW en M&M. Verder zijn er geen opmerkingen.

1.7 **[Ingekomen stukken OGV](#)**

De ontvangen stukken worden ter kennisgeving aangenomen.

2. **Ter bespreking**

2.1 **[SB Werkwijze programma's en projectbesluiten \(2021OGV47\)](#)**

Gedeputeerde [Van Essen](#) krijgt het woord voor een korte inleiding.

Hij gaat in op de manier hoe er met elkaar wordt omgegaan met de werkafspraken en procedures rond de vaststelling van de programma's en de projectbesluiten. Sinds 10 maart is dat een aantal keren uitgebreid met elkaar besproken in deze commissie. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de vraag wat nu de denkrichting is en in het conceptbesluit dat nu voorligt is die vraag beantwoord. Er is voor deze werkwijze gekozen, omdat dit een door iedereen gedeelde werkwijze moet zijn. De werkwijze moet houdbaar zijn voor langere tijd en is tot stand gekomen middels input vanuit de commissie tijdens de werksessie en tijdens de bespreking in juni.

Hij wil een paar zaken benadrukken.

In de werkwijze is enerzijds geprobeerd om helderheid te bieden en een soort menu voor het proces met elkaar te delen. Daarbij wordt de kaderstellende rol van de Staten op een goede manier geborgd. Dat is cruciaal, omdat het finale besluit voor zowel programma's van de Omgevingswet alsook projectbesluiten volgens de wet verschuift naar GS. Dat vraagt om extra goede afspraken om de kaderstellende rol van de Staten op een goede manier te borgen. Hij hoopt dat het college daar met het voorliggende conceptvoorstel in geslaagd is.

Hij wil benadrukken dat het feit dat hier een werkwijze voor uitgewerkt wordt, die door de Staten moet worden vastgesteld, een nieuw element is. Waar het namelijk gaat om programma's is daar tot op heden eigenlijk nog geen vaste werkwijze voor. Nu gaat het richting uniforme afspraken. Hij denkt dat dat helpt om tot een zorgvuldiger proces te komen. Mogelijk draagt het ertoe bij dat de Staten bij ieder programma in de gelegenheid zijn om aan de voorkant van het proces ook input te geven. Als er extra kaderstelling nodig blijkt, dan zal er altijd een extra kaderstellend besluit door de Staten genomen moeten worden. Omdat het nieuw is, bevat het voorstel ook een evaluatie.

Hij is benieuwd naar de feedback op dit voorstel. Het voorstel is in grote lijnen het voorstel dat voorlag bij de werksessie in september, zij het dat het wat herzien is naar aanleiding van de input vanuit die werksessie.

Het voorstel zal in de volgende ronde ter besluitvorming worden voorgelegd.

Behandeling

De heer Karatas dankt voor het concept Statenvoorstel en het feit dat de Staten mee kunnen denken in dit lastige proces.

Het gaat nu om een belangrijke besluitvorming. Het gaat hierbij om het belang van de provincie met daarin kwetsbare belangen, zoals natuurbeheer, bodem en biodiversiteit, gezondheid en het belang van de bredere leefomgeving, maar ook van groepen die er voor opkomen.

Het regelt ook de rolverhouding tussen PS, GS, inwoners en samenwerkingspartijen van de provincie, zoals de gemeenten, maar ook van verschillende belanghebbenden in de provincie. Het is bepalend voor het genieten van het sociale werk in de komende jaren.

In het geval van PS is het bepalend voor de kaderstellende, controlerende, monitorende rol en de volksvertegenwoordigende rol. In een goed democratisch proces gaat het om het gehoor geven aan en het borgen van het gelijk van de meerderheid, maar ook in het bijzonder om het geluid van de belangen van de minderheid. Hij is het eens met het uitgangspunt dat de werkwijze met betrekking tot programma's, monitoren en evalueren na een jaar geëvalueerd worden. Hierdoor is er sprake van een cyclisch leren en een intensief proces van kaderstellen, overleggen, uitvoeren, evalueren, verbeteren. Daarom is het goed om de werkwijze na het eerste jaar te evalueren. Het doet hem goed dat bij de uitgangspunten voor de implementatie (pag. 1 achter punt 2 van het Statenvoorstel) staat 'borging democratische verhoudingen' en dat bij het vijfde punt staat 'goed benutten van inspraak'. Dat is namelijk waar het bij slagkracht, daadkracht en samenhang om gaat: het belang van inspraak oftewel "participatie". Met andere woorden: democratie aan zet. Inspraak als uiting van de participatieve democratie en de rol van PS als uiting van de representatieve democratie. Dat zijn belangrijke staatsrechtelijke thema's, ook voor GroenLinks.

Wat in de afgelopen tijd helder is geworden in de communicatie en het overleg is dat de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid verschuift van PS naar GS als het gaat om programma's en projectbesluiten, zoals ook in het Statenvoorstel staat.

GroenLinks heeft vertrouwen dat dat goed gaat verlopen. In het uiterste geval is de consequentie dat PS alleen nog maar zijn instrumenten heeft, een motievreemd interpellatiedebat, het initiatiefrecht en dat PS met een meerderheid zich nadrukkelijk uitspreekt over nadere kaderstelling. Ook staat er dat in de commissie aandachtspunten meegegeven kunnen worden en dat dat via toezeggingen kan worden geborgd. Toch blijft GroenLinks worstelen en komt met de volgende eerste vraag.

Hoe dringend schrijft de Omgevingswet voor, en hoeveel ruimte is er, om de onderlinge bevoegdheid plus de werkwijze in eigen regelgeving cq. verordening vast te leggen en te borgen. De gedeputeerde gaf al aan dat het nieuw is.

Dan de tweede verandering: participatie, dat belangrijker wordt. Maar participatie van wie? Gaat het om de participatie van PS of de participatie van inwoners en belanghebbenden? Als met het voorstel leest onder het kopje Participatie dan gaat het om de participatie van PS. Maar daar gaat het niet om! PS is een staatsrechtelijk orgaan. Het gaat om de participatie van inwoners. Daar is participatie voor bedoeld in de Omgevingswet.

Vraag 2: Hoe kunnen we onze rol vervullen als PS ...

De heer Hazeleger merkt per interruptie op verrast te zijn door de inbreng van GroenLinks. Hij hoort dat ook de heer Karatas de rol van PS wil versterken. Wat wil GL nu eigenlijk? Hoort hij GL zeggen dat men daar de programma's onder de Omgevingswet als Staten wil vaststellen. Is dat de droom van de heer Karatas?

De heer Karatas ontkent dat het zijn droom is. Het is een element dat komt uit de Omgevingswet, zoals dat in het voorstel staat. De veranderingen die het met zich meebrengt worden op de eerste bladzijde expliciet gemaakt.

De heer Hazeleger meent dat de heer Karatas nu twee dingen door elkaar haalt. Volgens hem is het de bedoeling dat GS de Omgevingswet vaststelt. Hij hoort de heer Karatas zeggen het te betreuren en dat PS alleen nog het instrument van moties heeft en dat hij daar meer uit zou willen halen. Daarom zijn vraag of het zijn droom is dat men toch weer teruggaat naar PS.

De heer Karatas zegt hier geen droom over te hebben.

Hij zet zijn betoog voort met vraag 2, namelijk hoe PS zijn rol kan vervullen als PS op een relevant moment niet iets kan zeggen over de ronde van inspraak en zienswijze. Dit bevat vaak heel waardevolle informatie, kennis en inzichten, zoals in de totstandkoming van de Omgevingsvisie en interim-omgevingsverordening is gebleken.

Vraag 3 betreffende het op zich verhelderende schema (bladzijde 8), de rechterkolom waar het gaat om de Omgevingswet, daar staat bij programma's dat het ontwerp door GS wordt vastgesteld en tegelijkertijd ter inzage wordt gelegd en geagendeerd met een Statenbrief in de commissie. Dat betekent per saldo dat de commissie niet meer kan spreken over zienswijzen anders dan bij de definitieve vaststelling.

Vraag 4: Hoe kan PS haar vertegenwoordigende rol spelen als ze altijd moet zeggen 'we gaan alleen over de kaders' en dat ze niets meer kan zeggen over de verwerking van de zienswijzen?

Tot slot: GroenLinks blijft het principiële moeilijk vinden. Men vraagt zich af hoe en of het gaat werken. Er wordt hier voorop gelopen. De provincie is een pionier. Dat is spannend, maar tegelijkertijd heeft het een belangrijke verantwoordelijke rol. Men ziet ook ontwikkelingen in het stuk en het overleg van de afgelopen tijd. GroenLinks blijft kritisch en optimistisch.

Mevrouw De Man wil allereerst de gedeputeerde bedanken dat er nu een open gesprek kan plaatsvinden over de manier waarop er wordt samengewerkt. Er gaat inderdaad nogal wat veranderen. Zij legt zich neer bij het feit dat de overheid zegt dat PS op bepaalde punten niet meer bevoegd is. Zij vindt het echter heerlijk om te merken dat men wel de ruimte heeft om met elkaar over die invulling te praten.

In de vorige vergadering heeft zij aangegeven zich ongemakkelijk te voelen bij de mensen die een zienswijze komen indienen, terwijl het besluit al genomen is. Zij wil vanavond proberen of er iets te veranderen valt, waardoor voorkomen wordt dat insprekers niet voor niets komen inspreken, omdat het besluit al gevallen is. Zij wil een betekenisvolle relatie aan kunnen gaan met degene die zich meldt als inspreker. Dat raakt aan de volksvertegenwoordigende karakter van PS. Daarom is haar voorstel om te bekijken of er tussen stap 5 en 6 iets gedaan kan worden ten aanzien van die zienswijzen.

Het ligt in de lijn van het voorstel om inzage voor zes weken mogelijk te maken, waarna de nota van beantwoording wordt opgesteld. Vervolgens ontvangt PS een Statenbrief waar PS zijn reactie op mag geven. Daar zit wel gelijk de nota van beantwoording bij én de mogelijkheid voor burgers om in te spreken. Dan kunnen GS hun opmerkingen meegeven, waarna dan pas het definitieve besluit wordt genomen.

Het kan een beetje vergeleken worden met de manier waarop het gaat bij een bestemmingsplan. Dan kan men én een reactie geven op het ontwerp én een reactie kan geven op de nota van beantwoording én de indieners van een zienswijze netjes horen. Dan blijven PS – en dat vindt zij belangrijk – wel in hun rol waarin dingen meegegeven kunnen worden, terwijl PS daar niet langer toe bevoegd is. Zij hoort graag van de andere partijen wat men hiervan vindt en dat geldt ook voor de gedeputeerde.

De heer Wijers wil allereerst weten of de bevoegdheidsoverdracht van PS naar GS, zoals dat hier geregeld is, ook zo moet, of dat dat per provincie weer anders geregeld is. Zijn tweede vraag heeft te maken met wat op bladzijde 3 staat over de vaststellingsbevoegdheid, namelijk dat die bij GS komt te liggen. Dat was ook de bedoeling, maar op bladzijde 9 staat dat GS stelt dat de kaders voldoende zijn, totdat er nadere kaderstelling nodig is. Als hij dat zo tegen elkaar afweegt dan kan GS steeds aangeven dat er geen nieuwe kaders nodig zijn, terwijl die overweging toch bij PS thuishoort. Dat bevreedt hem. Is het nu zo dat wanneer PS vindt dat de kaders niet meer voldoen, PS aan zet is. Of is PS pas aan zet als GS aangeeft (zoals op bladzijde 9 geformuleerd) dat de bestaande kaders onvoldoende zijn en er meer nodig is.

De heer Karatas vreest dat er makkelijk over het 'zo moet het' heen gestapt wordt. Dat was ook zijn initiële vraag. Wat vindt men er zelf van 'dat het zo moet', namelijk dat de beslissingsbevoegdheid overgedragen wordt aan GS.

Mevrouw De Man vindt het ontzettend leuk dat men op deze manier met elkaar in gesprek raakt. Zij legt zich neer bij dit gegeven. In de Omgevingswet gaat het om snelheid. Kennelijk wordt PS landelijk gezien als een club die de boel vertraagt. Dat is een gegeven waar PS nu mee moet dealen. Daarom sprak zij ook haar dankbaarheid uit voor de manier waarop men hier in Utrecht probeert daar een mouw aan te passen.

De heer Weyers meent ook dat de overdracht zo schijnt te moeten, maar dat komt op zijn fractie over als dat PS het zoveelste bureau is waar een paraafje moet worden gehaald. Er kan echter altijd aanleiding zijn om de kaders te veranderen. Als hij het goed begrijpt gaat PS daar niet langer over. Dus als de kaders maar zo ruim en vaag mogelijk geformuleerd worden, dan geeft dat een enorme vrijheid aan GS om daarbinnen keuzes te maken. Hij vraagt zich in alle ernst af of dat voor PS als gekozen controleur het allerbeste is. Zijn antwoord op deze vraag tendert naar 'nee'.

Mevrouw Rikkoert hoorde de heer Weyers zojuist aangeven dat het allemaal nog een zoektocht is en dat hij vragen heeft over de positie tussen GS en PS. Men zit nu bij elkaar om dat te bespreken. Daarom vraagt zij zich af wat het voorstel van de heer Weyers is. Hoe kunnen PS hier nu het beste mee omgaan? Zij hoort twijfel en onvrede, maar zij hoort graag wat de heer Weyers zou voorstellen.

De heer Weyers denkt dat, zoals op bladzijde 9 te lezen valt, dat GS aangeeft of de bestaande kaders al dan niet voldoende zijn. Dat initiatief zou ook bij PS kunnen liggen. Dat zou een verbetering zijn.

De heer Hazeleger meent richting de heer Karatas dat deze laatste zo'n beetje iedereen beschuldigt laconiek te doen en dat er geen antwoord komt op zijn vraag, maar hij weet nog steeds niet wat de heer Karatas vindt. Wat vindt de heer Karatas van dit voorstel en wat vindt hij dat er moet gebeuren met de rol van PS?

De heer Karatas wijst de beschuldiging af. Hij denkt dat hij met zijn voorbereide spreektekst genoeg heeft laten zien wat de zorgen van GroenLinks zijn. Tegelijkertijd wil hij het optimisme blijven vasthouden. Het is belangrijk dat alle belangen in acht genomen worden als er dingen gedaan worden. De twijfel kan omgebogen worden naar vertrouwen, omdat zichtbaar is dat alles met goede bedoelingen wordt

gedaan. PS moet zijn rol ook serieus nemen. Hij ziet ook de twijfel in de ogen van de heer Hazeleger. De heer Hazeleger hoort de heer Karatas tegen de heer Weyers zeggen dat deze laatste concreter moet zijn over wat hij wil. Die vraag stelt hij aan de heer Karatas terug. Hij hoort de heer Karatas allereerst stellen dat de Staten inboeten op hun rol door die overdracht van bevoegdheden naar GS. Verder vraagt de heer Karatas wat er wettelijk mogelijk zou zijn. Vervolgens vraagt spreker aan de heer Karatas aan te geven wat hij vindt dat er anders zou moeten dan in het voorstel staat waar het gaat om de rol van PS. Dat is zijn concrete vraag: wat wil de heer Karatas anders hebben dan nu in het voorstel staat.

De heer Karatas wijst op het leerproces met zijn evalueren en monitoren, waarmee vanuit verschillende kaders gekeken wordt naar het functioneren van de Omgevingsvisie. Daarbij valt een aantal dingen op, zoals artikel 6 dat over de Omgevingsverordening gaat en over M&M, bijvoorbeeld. Dat soort dingen moet in dat leerproces worden meegenomen om tot verbeteringen te komen. Dat is wat hij wil zien en dat is ook het advies van de PCL, dat niet helemaal is opgevolgd. Hij zou dat vaker willen zien. Dat lerende traject, dat evaluerende en monitorende met tegelijkertijd de vertegenwoordigende rol met betrekking tot de inspraak en de zienswijzen, tegelijk met een Statenvoorstel dat ter besluitvorming wordt voorgelegd, daar zou hij tussenstappen in willen zien, zodat PS de ruimte krijgt om de resultaten van die inspraak en zienswijzen mee te kunnen nemen in een goede belangenafweging. Hij weet niet hoe hij nog helderder kan zijn hierover.

De heer Westerlaken heeft een paar antwoorden op vragen die al gesteld zijn. Zelf heeft hij ook nog een vraag. Hij is oprecht blij met dit voorstel. Hij denkt dat hiermee recht wordt gedaan aan de vraag, die vanaf het begin van de Omgevingsvisie en -verordening heeft geleefd, namelijk hoe de Staten zichzelf zo veel mogelijk in positie kunnen brengen. Die vraag is gecumuleerd in een motie, die ging over de vraag hoe de PIP kan worden vervangen en de procedure daaromtrent. Hij denkt dat dat goed gelukt is. Hij complimenteert daar de opstellers van het stuk mee. Er is goed geluisterd.

Er zijn een paar kleine dingen die misschien nog beter kunnen. Dat betreft de vraag wat er gedaan wordt met de zienswijzen. Hij denkt dat het heel goed is als aan het einde van een proces PS luisteren naar degenen die het aangaat. Wat vinden zij van de voorstellen? Openbare hoorzittingen zijn daar een ideaal hulpmiddel bij. Bovendien geeft het de Statenleden de gelegenheid in contact te komen met die mensen. Dan moet men maar voor lief nemen dat men daarin de status krijgt van usual suspect.

Zijn vraag is een lastige. Als de Omgevingswet wordt geactiveerd, dan is dat een mix van allerlei ruimtelijke ontwikkelingswet- en regelgeving, die verweven wordt met wensen uit de samenleving over participatie en tegelijkertijd sinds 2010 een antwoord moet zijn op het functioneren van de Crisis- en herstelwet. Een van de dingen die uit de Crisis- en herstelweg voortvloeit is het projectbesluit. Daarmee worden bevoegdheden bij het DB gelegd, ervan uit gaande dat de volksvertegenwoordiging kaders stelt en de kaders controleert. Daar zit spanning in ten opzichte van wat men gewend was. De vraag is hoe zich dat in de toekomst gaat ontwikkelen. Hij denkt dat het antwoord daarop in dit voorstel goed gegeven is. Het enige waar hij heel benieuwd naar is, en hij hoort de gedeputeerde daar graag nader over, dat het namelijk niet alleen gaat om het vervangen van de PIP, want als dit voorstel wordt aangenomen dan betekent dat dat dit de procedure wordt die voor alle projectbesluiten van toepassing is. Er zijn ook projectbesluiten die wel snelheid nodig hebben. De vraag is nu of men zich nu beperkt tot grote RO-zaken, die oorspronkelijk onder de PIP vielen of zegt men dat deze procedure voor alle projectbesluiten geldt die, op welk niveau dan ook, provinciaal genomen worden. Dat betekent dat men zich moet afvragen wat het betekent dat bepaalde verdragingsfactoren in sommige projectbesluiten misschien niet wenselijk zijn.

Mevrouw De Man denkt dat het zo is dat ook als de Omgevingswet niet wordt ingevoerd, maar uitgesteld wordt, men nu wel al met elkaar een bepaalde werkwijze heeft afgesproken over hoe hiermee om te gaan. Eigenlijk kan men bijvoorbeeld aan het programma Wonen en Werken al zien dat deze manier van werken al een beetje ingesleten is. Dus volgens haar is het een geldend iets ook al wordt de Omgevingswet niet ingevoerd. Gaat men dan ook akkoord met deze werkwijze? Of gaat men dan liever terug naar het oude en er nog zelf over gaan?

De heer Westerlaken heeft al vaker gezegd dat het in Nederland nog altijd zo is dat een werkwijze een legitieme basis moet hebben. Men moet zich goed realiseren dat de Staten wel afspraken kunnen maken, maar – hij stelt nadrukkelijk voor de invoering van de Omgevingswet te zijn – als die wet niet wordt geactiveerd dan betekent dat dat er voor een aantal werkwijzen geen legitieme basis is. Men kan dan afspreken dat men dat wel wil – hij wil dat ook – maar dan is zijn vraag hoe het zit met de procedures zoals die nu worden voorgesteld ten opzichte van andere projectbesluiten zoals bijvoorbeeld die waar het om het aanwijzen van plekken gaat waar windmolens geplaatst moeten worden.

De heer Hazeleger zegt niet zo goed te snappen welke projectbesluiten de heer Westerlaken nu precies bedoelt. Bij welke werkwijze ziet hij problemen vergeleken bij de werkwijze zoals deze nu wordt voorgesteld?

De heer Westerlaken antwoordt dat dat van alles kan zijn. Alles wat het publieke belang betreft. Dat kan een college van GS, maar ook een college van B en W zijn. Als zij vinden dat iets van publiek belang is en binnen de kaders past die aangegeven zijn door de volksvertegenwoordiging, dan kunnen die daaronder vallen. Daar is geen limitatieve lijst van. Dus dat betekent 'alles'. Het aanleggen van een fietspad kan een publiek belang zijn. Hetzelfde geldt voor het afgeven van een vergunning voor windmolens.

De heer Karatas hoort de heer Westerlaken het steeds hebben over het subsidiariteitsbeginsel. Hij is benieuwd te horen hoe de heer Westerlaken vanuit dat beginsel kijkt naar het conceptvoorstel dat nu voorligt.

De heer Westerlaken kan het de heer Karatas nog moeilijker maken. Hij is van antirevolutionaire huize

en daar spreekt men van soevereiniteit in eigen kring. Dat is nog meer vanuit de basis geredeneerd dan het subsidiariteitsbeginsel. Dus als het gaat om de vraag hoe om te gaan met de belangen van de burgers, dan kan men niet anders dan in de positie van die burger te gaan staan om te kijken wat het beste voor ze is. Dát vindt hij in de Omgevingswet heel goed vastgelegd. Wat nu geprobeerd wordt is om de positie van de Staten daarin vorm te geven. Dat zal al lerend gedaan moeten worden. Hij hoorde dat de heer Karatas ook zeggen. Dit is een iteratief proces, waarin voortdurend verbeteringen in aangebracht moeten worden.

Zijn vraag aan de gedeputeerde is of het goed is om deze procedure van toepassing te verklaren. Is het verstandig om deze procedure van toepassing te verklaren op alle projectbesluiten die wellicht in de toekomst door een college van GS genomen moeten worden?

De heer Hazeleger vraagt een voorbeeld te noemen, waarvan de heer Westerlaken zegt dat als daar een projectbesluit genomen moet worden, men in de problemen komt met de voorgestelde procedure. De heer Westerlaken vindt dat een lastige vraag. Hij kan zich voorstellen dat de tunnel bij Maarsbergen zo'n voorbeeld is, maar dat er ook kleine dingetjes zijn, zoals het plaatsen van lantarenpalen of verkeersborden, als dat een publiek belang wordt bevonden. Het kan ook om andere dingen gaan. Het gaat hem om de generieke vraag 'we willen de snelheid in de besluitvorming erin houden, en ook in de uitvoering'. Daarom vraagt hij zich af of daarin onderscheid gemaakt kan worden. Wat betekent het als dit wordt vastgesteld? Gaat het dan voor alles gelden? Dat is zijn vraag aan het college.

Mevrouw Veen denkt dat D66 zich best kan verenigen met deze nieuwe werkwijze. De Staten krijgen nieuwe en bekende instrumenten, waarmee men zal moeten leren werken. Zij verwacht dat de Staten dat kunnen. D66 is ook blij met de aangekondigde evaluatie. Ze is ook blij met de rol van participatie in deze werkwijze. Zij moet ook zeggen het ongemak van vanmiddag dat mevrouw De Man beschreef, ook te hebben ervaren. Zij kan zich daarom van harte aansluiten bij het voorstel van mevrouw De Man. Zij sluit af met te zeggen uit te kijken naar de verdere samenwerking van het netwerk Omgevingsgericht werken.

Mevrouw Lejeune las ergens dat de werkwijze onder de nieuwe Omgevingswet uit drie stappen moet bestaan: begrijpen, beredeneren en berekenen. Dat geeft een concreet houvast. Het is goed dat dit voorstel en de rol van PS daarin in een vroeg stadium aan PS wordt voorgelegd. Tegelijkertijd is het lastig om de consequenties te overzien van de nieuwe werkwijze. Niemand weet hoe het gaat uitpakken. Het voorliggende voorstel ziet er alleszins redelijk uit. Daar kan heel filosofisch op gereageerd worden en in detail worden uiteengezet hoe men verwacht dat het gaat uitpakken, maar haar standpunt daarbij is maar te gaan starten en het te gaan proberen. Vooral de beslispunten 5 en 6 zijn volgens haar fractie heel belangrijk.

Zij heeft een concrete vraag aan de gedeputeerde. Zijn er onderdelen in deze werkwijze waar hij zelf twijfels bij heeft?

Mevrouw Rikkoert dankt voor het voorstel. Zij sluit zich aan bij wat de eerdere sprekers aangaven. Het blijft een zoeken naar de juiste positie van PS. Dus hoe worden de juiste instrumenten gebruikt en wordt er een passende werkwijze gevonden? Het is in ieder geval goed dat er hier nu met elkaar doorgepraat kan worden.

Zij heeft een aantal punten en neemt het gehoor daarin mee in haar zoektocht. Zij ziet uit naar een reactie hierop. Zij wil weten of men straks van de programma's voldoende op de hoogte blijft en of er gestuurd kan blijven worden op de programma's. Men zou ervoor kunnen kiezen om een tussentijdse evaluatie uit te voeren en dat niet eens per vier jaar op de programma's zelf of men zou kaders kunnen stellen in de wijze waarop er wordt gerapporteerd. Dit zouden twee opties kunnen zijn om tussentijds nog te kunnen sturen of in ieder geval goed op de hoogte te blijven. Haar voorstel is wel om voorafgaande aan de herijking van de visie in ieder geval alle programma's te hebben geëvalueerd. Zodat die input gebruikt kan worden voor de visie.

Haar fractie staat positief tegenover de zienswijze van de VVD. Vandaag bleek hoe bijzonder dat kan lopen. Zij is ook benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde.

Wat de evaluatie over de werkwijze zelf betreft: in het voorliggende voorstel staat dat vanuit de griffie een procesbegeleider naar de evaluatie toewerkt. Zij wil polsen of het handig is dat een externe begeleider wordt ingezet, die voor zowel GS als PS de boel begeleidt.

Daarna vindt zij het wel relevant als een kleine groep Statenleden die werkwijze in de aankomende tijd nauwlettend in de gaten houdt.

Er wordt nu aangegeven dat de werkwijze na een jaar wordt geëvalueerd. De vraag is of dat over een half jaar niet beter zou zijn. Hij lijkt er nu op dat de commissie OGV geleidelijk aan wordt afgeschaald. Haar voorstel is om de programma's juist integraal in de commissie OGV te bespreken. Dan dwingt men zichzelf om meer integraal te werken en ook om omgevingsgericht te werken. Zij is benieuwd wat men daarvan vindt.

Tot slot wijst zij op het aantal pilots, zoals bijvoorbeeld de gebiedsontwikkeling van de Harmelerwaard. Het voorstel is om bij die commissie OGV een werkgroep op te zetten die deze pilots nauwlettend volgt. Haar voorstel is dus die commissie in het leven te houden met daarbij een werkgroep die de pilots in de gaten houdt. Belangrijk is in ieder geval dat er een plek is om dat alles met elkaar te bespreken.

Mevrouw Broere geeft aan even niets te vragen of toe te voegen te hebben.

De heer Eggermond vraagt toestemming een paar dingen namens de SP op te mogen merken. Geen bezwaar.

De SP kan zich goed vinden in de stap waar mevrouw De Man om vroeg, namelijk om pas een definitief

besluit te hebben, nadat er ook het een en ander is besproken in de commissie ten aanzien van wat mevrouw Rikkoert zojuist voorstelde. Hij heeft de commissie OGV altijd wel gezien als voorbereidende op het ontstaan van de visie, maar niet om daarmee de integraliteit van het geheel te waarborgen. Dat zal wat de SP betreft toch echt in de commissies moeten plaatsvinden en uiteindelijk in de Statenvergadering zelf. Men moet niet bang zijn dat in de andere commissies onvoldoende zou lukken.

De SP is nooit een fan geweest van de Crisis- en herstelwet en de manier waarop om is gegaan met de mogelijkheden voor burgers om bezwaar te hebben om hun dingen op te kunnen pakken. Daar horen meer waarborgen bij te zitten. Die waarborgen ziet men verdwijnen. De SP zal alle voorstellen om de voorwaarden verder te versterken steunen.

De heer Hazeleger is het eens met de constatering van de heer Karatas dat er in de Omgevingswet een behoorlijke verschuiving plaatsvindt van een bevoegdheid van PS naar een bevoegdheid van GS. Er is een motie ingediend om daarover het gesprek aan te gaan om ervoor te zorgen dat PS in positie blijft. Het is niet de keuze van de SGP om die bevoegdheid bij GS te leggen. Nu men in de omstandigheden van de Omgevingswet zit, moet er een goede manier gevonden worden om daarin toch een goede positie in te nemen als Staten. Daartoe is dit voorstel volgens hem een goede aanzet. Hij wil de gedeputeerde danken voor de manier waarop deze dat proces heeft ingericht met de gehouden sessie. Hij blijft toch op twee punten nog problemen houden. Het eerste is de uitvoering van de samenwerkingsprogramma's met de rol van de Staten bij de Omgevingswetprogramma's. Dat vindt hij wel goed geborgd. Zeker als PS aan het begin en aan het eind een goede plek heeft in het proces met ook standaard een ter bespreking staande Statenbrief. Dan is hij daar best tevreden mee. Hij is ook blij met de evaluatie na een jaar. Hij mist dat bij de uitvoerings- of samenwerkingsprogramma's. In theorie zou het kunnen dat zo'n samenwerkingsprogramma nooit wordt besproken door de Staten, omdat het nooit standaard op de agenda staat. Hij zoekt daarom nog naar het moment dat zo'n uitvoeringsprogramma een keer standaard in de agenda komt.

Het tweede punt van aarzeling is het punt dat mevrouw De Man aansneed met te wijzen op dat ongemakkelijke moment vanmiddag met die inspreker die kwam inspreken op een onderwerp waarover al definitieve inspraak had plaatsgevonden. Daarom staat hij wel achter dat voorstel van mevrouw De Man. Het levert wel wat vertraging op, maar daar staat tegenover dat er een stukje zorgvuldigheid wordt ingebouwd. Het bevordert ook de positie van de Staten, waar eenieder voorstander van is.

De heer Karatas hoort dat er steeds weer gegrepen wordt naar andere commissies, inspraak en dergelijke. In zijn betoog stond de rol van kaderstellend, controlerend, volksvertegenwoordigend: drie rollen die tot uiting komen, maar ook in het ondersteunen van een goede inspraakronde en zienswijzen. Tegelijkertijd wordt in het Statenvoorstel gezegd dat dat later gedaan wordt in andere trajecten. Maar in het betoog van de collega's ziet hij dat continu terugkomen. Is het dan niet verstandig om die zienswijze, waar het nu over gaat, op die manier mee te nemen vanuit die drie rollen die PS heeft en niet te zeggen dat dat weer in een ander traject gaat gebeuren.

De heer Hazeleger zegt het punt niet te begrijpen. Dat zienswijzetraject loopt en daar kan je niets aan veranderen. Nu is het voorstel van mevrouw De Man dat, voordat die nota van beantwoording wordt vastgesteld, PS kan reageren op hetgeen GS wil gaan vaststellen. Daarmee hebben de Staten dan hun volksvertegenwoordigende taak beter vormgegeven. Daarom begrijpt hij niet wat de heer Karatas met zijn vraag bedoelt.

De heer Karatas wijst erop dat het nu gaat om die zienswijze die komt vanuit de bestuurswet en niet per se vanuit de Omgevingswet en ook niet in onze verordening of in onze visie.

Ten aanzien van die inspraakrondes en de zienswijzeprocedures wordt vanuit de Omgevingswet gezegd dat dat als het gaat om participatie, de belanghebbende in het voortraject betrokken moet worden bij de besluitvorming en beleidsvorming. Verder staat daar in de Omgevingsverordening helemaal niets over. Daarom is zijn vraag aan de gedeputeerde en aan de SGP, die het belangrijk vinden dat de gemeentes meer ruimte krijgen en dat men ook vertrouwen moet hebben en dingen moet durven loslaten. Wat is het bezwaar om dit soort bevoegdheden, zoals de zienswijze, ook expliciet te regelen in de eigen regelgeving cq. Omgevingsverordening. En dat in de komende rondes, evaluatief lerend, cyclisch.

De heer Hazeleger stelt dat het college van GS een programma gaat vaststellen. Dat programma wordt vervolgens ter inzage gelegd. Dat is allemaal wettelijk geregeld. Daar kan een betrokkene een zienswijze op indienen. Vervolgens gaat het college een nota van beantwoording maken. Die nota wordt bij de Staten ter informatie voorgelegd, alvorens deze definitief wordt vastgesteld. Daar kan PS nu alleen achteraf op reageren. Mevrouw De Man stelt voor om een extra stap toe te voegen, namelijk voordat GS de nota van beantwoording vaststelt, dat het voorstel eerst aan PS wordt voorgelegd, waardoor de Staten kunnen reageren hetgeen GS van plan is te doen met de zienswijzen. Daar kunnen betrokkenen nog op inspreken. Dan hebben de Staten nog een extra kans om aan te geven wat zij vinden van het voorstel van GS. Dat is het voorstel.

Mevrouw Rikkoert heeft haar punten in de chat op een rijtje gezet. [niet zichtbaar voor de notulist]

Mevrouw De Man benadrukt dat het absoluut niet haar bedoeling is om de procedure langer te laten duren. Zij hoopt dat er middels een verschuiving in tijd een heel eind gekomen wordt. Richting mevrouw Rikkoert benadrukt zij het een hele lastige te vinden als dat alles in deze commissie uitgediept zou moeten worden en meegegeven aan de gedeputeerde. Misschien dat de voorzitter een idee heeft hoe men dat zou kunnen doen.

De heer Eggermond refereert naar zijn bijdrage in zijn eigen termijn.

De heer Hazeleger is het ermee eens de programma's te evalueren. Hij weet niet of het handig is daar

standaard een figuur voor te vinden. Daarover moet goed worden gerapporteerd. Zo'n externe procesbegeleider vindt hij prima. Hij is er wel voor om een kleine groep Statenleden dat proces te laten begeleiden. Een evaluatie na een half jaar vindt hij wat snel. Deze commissie moet ervoor zorgen dat de Omgevingswet zo snel mogelijk kan worden ingevoerd. Hij zou er niet voor zijn om die commissie in stand te houden. Hij vreest dat zaken dan dubbel gedaan gaan worden. Integraal werken is prima, maar de bespreking kan in de gewone commissie plaatsvinden en niet in deze.

Gedeputeerde Van Essen ziet de chat niet op zijn telefoontje.

De voorzitter geeft de volgende korte samenvatting van de tekst van mevrouw Rikkoert: Hij zou ook ja, nee, nee, nee antwoorden op de vier vragen. Toch hoort hij de gedeputeerde hier nog graag over. Hij vat de vragen van mevrouw Rikkoert kort samen: 1) evalueren; 2) externe procesbegeleider; 3) evaluatie na een half jaar; 4) commissie behouden. Hij vraagt de gedeputeerde nu in te gaan op alle vragen die gesteld zijn.

Gedeputeerde Van Essen dankt voor de complimenten. Het is de wet die e.e.a. voorschrijft en waarbij gezamenlijk geprobeerd wordt daar gehoor aan te geven. Hij is blij met de constatering dat veel opmerkingen uit de werksessie en vorige bespreking verwerkt zijn. Hij vindt het fijn om te horen dat de intentie is om hierin gezamenlijk op te trekken. De oplossing moet immers universeel zijn, dus los van degene die op een gegeven moment op de stoel van het college of Staten zit. Het moet een werkwijze zijn die recht doet aan alle rollen.

Hij hoort dat men het een goede zaak vindt te evalueren. Dat is een van de zaken die zijn voortgekomen uit de werksessie. Mevrouw Rikkoert pleit voor een evaluatie na een halfjaar, maar dat vindt hij ongelooflijk snel. Hij denkt dat een jaar de minimale periode daarvoor is.

Hij gaat de fracties langs.

GroenLinks benadrukt het belang van inspraak en participatie in de Omgevingswet. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de representatieve democratie en de participatieve democratie. Beide onderdelen zijn belangrijke onderdelen van de Omgevingswet. Het is de vraag hoe die participatie vormgegeven wordt in de totstandkoming van het programma en in het traject op weg naar een projectbesluit. Dit is een belangrijke zaak en misschien dat er in het definitieve Statenvoorstel toch wat meer aandacht aan gegeven moet worden. Dat kan meer behelzen dan alleen een zienswijzetraject aan het eind. Goed dus dat daar aandacht voor gevraagd wordt.

GL wilde ook weten hoe dringend de Omgevingswet dit voorschrijft.

De heer Karatas vindt het fijn dat de gedeputeerde ingaat op het verschil tussen de representatieve democratie en de participatieve democratie. Hij begrijpt toch goed dat op pag. 5 van het Statenvoorstel gesteld wordt dat participatie gaat over het werk van de Staten?

Gedeputeerde Van Essen begrijpt de verwarring. Met de participatie, waarvan sprake is op pag. 5 wordt de participatie bedoeld zoals die heeft plaatsgevonden bij het tot stand komen van het Statenvoorstel. Dus het gaat niet over de participatie zoals bijvoorbeeld bij het vaststellen van programma's of projectbesluiten. Hij denkt dat het goed is om in het Statenvoorstel ook enige woorden te wijden aan hoe in deze werkwijze invulling gegeven wordt aan participatie. Het is een belangrijk element.

De heer Karatas krijgt hierop graag een toezegging. Hij meent dat als hierover verder nagedacht wordt helder wordt dat de rol van PS heel erg vanuit de participatieve democratie, dus vanuit de burgerparticipatie wordt benaderd. Hij zou dat duidelijk van elkaar gescheiden willen zien.

Gedeputeerde Van Essen komt met een Statenvoorstel terug en als de Staten vinden dat iets nog onvoldoende verwerkt is, dan hoort hij dat dan graag. Hij heeft vandaag goed geluisterd. Hem is helder dat 'participatie' een belangrijk onderdeel wordt bevonden om te komen tot een programma of een projectbesluit. Hij zal, mede onder toedoen van de heer Karatas, dat graag zo in de tekst van het definitieve Statenvoorstel aan de Staten willen voorleggen ter besluitvorming.

Dan komt hij aan de tweede vraag van GroenLinks, namelijk 'hoe dwingend schrijft de Omgevingswet voor dat programma's en projectbesluiten door het college worden vastgesteld'. De Omgevingswet is daar duidelijk over: het staat er gewoon in! Hij begrijpt dat de commissieleden vinden dat er situaties zijn, waarbij dat toch wat genuanceerder ligt, gezien de taken en verantwoordelijkheden van de Staten. Om die reden is deze werkwijze ook met elkaar uitgewerkt. Daarbij gaat het om de kaderstellende rol van de Staten.

Dan hebben een aantal leden vragen gesteld over de zienswijzen. De VVD verwees daarbij naar de inspreker van vanmiddag. Het komt vaker voor dat insprekers komen inspreken over iets waarop al besloten is. Dat is ongemakkelijk en iets dat in samenwerking met de griffie voorkomen moet worden. Mevrouw De Man wees op de zienswijze als logisch moment aan het eind van het traject om dan eerst de nota van beantwoording met de Staten te bespreken. Dan kunnen daar nog correcties op komen om vervolgens tot besluitvorming over te gaan. Het lastige daarbij is dat de insprekers en de zienswijzen dan naar PS komen, terwijl GS bezig is besluiten te nemen. Dat wordt een wat ingewikkelde figuur! Mevrouw De Man geeft aan te denken dat dat niet vertragend hoeft te werken. Dat ziet hij nog niet helemaal voor zich. Hij ziet dat dat toch leidt tot een extra tussenstap. Het andere punt, de rollen en verantwoordelijkheden, wordt er ook niet helderder op. Uiteindelijk komt het voorstel bij PS terecht, die er van alles van kan vinden. Het uiteindelijke besluit ligt dan wel bij het college. Dus de vraag is ook of dat alles niet erg vertroebelend gaat werken. PS heeft aan de voorkant wel zijn kaderstellende rol gehad. Dat wil hij wel benadrukken. De Staten krijgen wel vaker een uitvoeringsprogramma in hun brievenbus geschoven met een Statenbrief daarbij met de opmerking dat het punt opgevaardeerd kan worden, maar als dat

achterwege blijft dan is het klaar! Vindt die opwaardering wel plaats dan kunnen de Staten het college bevragen op de vraag of er overeenkomstig de kaders is gehandeld. Men kan echter geen zaken aan het college meegeven en dat kan straks wel! Dus die rol wordt in deze werkwijze duidelijk sterker dan het nu is!

Mevrouw De Man zegt het maar een klein beetje te hebben willen veranderen. Zij begrijpt wat de gedeputeerde zojuist zei, maar ongeacht de vraag of GS er wel of niet over gaan, staan de insprekers wel bij hen voor de luidspreker. Ook de gedeputeerde zal het ermee eens zijn dat GS die insprekers iets willen kunnen meegeven over het concept. Haar voorstel was te proberen die twee elementen samen te voegen. Zij begrijpt heel goed dat sommige dingen nu niet langer kunnen, maar onder de Omgevingswet zal niet altijd duidelijk zijn hoe programma's bijvoorbeeld uitgevoerd gaan worden. Daarom is zij het er niet helemaal mee eens wat de gedeputeerde zegt en zij hoopt dat hij wil overwegen hier nog eens over na te denken.

Gedeputeerde Van Essen wijst op de vertragende factor, waarop in de nota van beantwoording wordt gewezen. Zo'n beantwoording opstellen is een tijdsintensieve aangelegenheid en een extra stap. Dus als de Staten een ontwerpprogramma in de commissie bespreken, terwijl er ook zienswijzen ingediend hadden kunnen worden en de Staten ruimte willen bieden aan insprekers, dan is er nog steeds het punt dat die inspreker het college moet overtuigen, maar dan is er geen sprake van een vertragende factor, maar het nadeel van die 'mistigheid in rollen' blijft. Het probleem kan liggen in het ontwerp.

Mevrouw De Man denkt dat het een belangenafweging is tussen snelheid en een proces waar PS happy mee is. Zij begrijpt de mogelijkheid dat in de reactie die PS in de commissie geven ook gelijk de dingen meegeeft die men gehoord heeft van de indieners van de zienswijzen. Zij noemt dit een charmante tussenoplossing, maar het is wel zo dat de dingen uit de nota van beantwoording het dan wel moeten doen zonder een discussie daarover met de andere commissieleden.

De heer Hazeleger is van mening dat de tussenoplossing van de heer Van Essen nu in het voorstel staat. Hij is benieuwd wat het college daarover gaat zeggen. Je kunt pas een goed gesprek hebben als bekend is wat de zienswijze inhoudt en wat de reactie van GS daarop is. Dat leidt tot een ander type gesprek, want dan kan er ergens op gereageerd worden. Hij begrijpt de vertraging en dat dat vervelend is, maar er wordt ook gezocht naar een zorgvuldig proces, waarin de Staten op een goede manier die soort inspraakmomenten beter kunnen afwegen.

Mevrouw Veen kan zich aansluiten bij het ongemak van mevrouw De Man en de tussenoplossing die zij voorstelt. Het zou prettig zijn als er nog wat te doen valt met het geluid van de insprekers. Daar moet zorgvuldig mee omgegaan worden.

De heer Eggermond zegt zich aan te kunnen sluiten bij hetgeen de heer Hazeleger zei. Hij vindt die vertraging minder een probleem.

Gedeputeerde Van Essen hoort de heer Hazeleger zeggen 'meenemen in onze afweging'. Dat suggereert dat men als Staten een besluit neemt! Dat is in die fase natuurlijk niet het geval. Dat is het ingewikkelde. De Staten krijgen input voor een afweging over zaken die op dat moment bij het college liggen. Dat is de kern van het model. Hij begrijpt de behoefte heel goed, maar tegelijkertijd raakt de discussie ook aan zoiets als het verschil tussen een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De rol van de Staten ligt primair in die kaderstellende rol. Op heel veel terreinen neemt het college/de organisatie besluiten binnen de gestelde kaders. Waar het nu om gaat zou een soort afwijking zijn in deze algemene werkwijze. De besluitvormende invloed heeft aan de voorkant kunnen plaatsvinden. Hij hoort een aantal commissieleden zeggen dat men er niets meer van kan vinden, maar dat is niet zo. Men kan er nog van alles van vinden, zoals men op alle onderdelen ergens iets van kan vinden. Hij begrijpt dat aangegeven wordt dat men op een gegeven moment informatie wil kunnen betrekken bij een afweging, maar het punt is dat op dat moment het besluit bij het college ligt. Dat is zoals de wet dat vormgegeven heeft. Er is van alles gedaan om PS in staat te stellen die kaderstellende rol te kunnen benutten. Soelaas moet gezocht worden in het participatietraject, waar de heer Karatas op doelde. Het gaat erom de bewoners in voldoende mate te betrekken en de wisselwerking tussen dat traject en de betrokkenheid van PS bij de besluiten, die in zo'n traject worden genomen. Hij kan zich voorstellen dat dat per programma zou kunnen verschillen. Het punt is alleen, dat als standaard wordt afgesproken dat als het om de nota van beantwoording gaat en PS mensen gaat horen, waarna het college een besluit neemt, dat een tussenstap is, waarvan hij denkt dat dat vooral verwarrend werkt en dat het ook de samenwerking tussen college en Staten vertroebelt én vertragend werkt. Door de PvdA werd gevraagd of hij nog twijfels heeft. Nou, dit is zeker een onderwerp waar hij weliswaar geen twijfel bij heeft, maar waar hij wat zorgen bij heeft. Het weten van de wet is de slagvaardigheid en de snelheid! Voor een programma of een projectbesluit geldt een stevige procedure met een zienswijzetraject. Dat is een andere, want bij de meeste programma's is er geen sprake van een zienswijzetraject! Dat gaat straks wel gedaan worden. Dat is een plus! Als men dan zegt dat men naast die zienswijze ook nog eens een rol als Staten wil, dan vreest hij dat de procedure topzwaar gemaakt gaat worden met alle vertraging van dien en dat is niet de manier waarop men de voorliggende opgave voor zich ziet!

Tweede termijn

Mevrouw De Man is van mening dat het in dezen gaat om een voorstel van GS en PS en de relatie daar tussen. Maar uiteindelijk gaat het vraagstuk waarop nu toegespitst wordt helemaal niet om de Staten, die staan er gewoon buiten. Uiteindelijk staat de inspreker daar en er moet sowieso uitgelegd worden dat men óf nog iets voor de inspreker kan doen óf dat men dat niet meer kan. Dus daar gaat dan

teleurstelling ontstaan! Uitleggen helpt en de griffie kan de commissie daarin steunen. Het moet betekenis hebben! Zij is er op tegen om insprekers voor niets op te laten draven. Zij vindt daarom de argumenten niet heel sterk. Het vijfde argument vindt zij enigszins acceptabel, want het is fijn als zo'n programma snel wordt besloten. Maar nogmaals: zij staat open voor een tussenvorm. Het moet zo zijn dat, als een besluit nog niet genomen is er ruimte moet zijn om mensen te horen, zodat PS nog enigszins iets kan betekenen voor die mensen. Anders moet er een heel andersoortige uitleg komen. Zij begrijpt heel goed dat gezegd wordt dat dat in een goed participatieproces moet worden geregeld. Daar gaat zij gewoon van uit! Dat vindt zij dus niet zo'n sterk argument.

De heer Karatas wijst erop dat vraag 2 nog niet helemaal beantwoord is. Hij vindt het fijn dat de gedeputeerde aangeeft dat de mogelijkheden er zijn vanuit het bestuursrecht. Dus de zienswijzen, dus de sleutel tot scherpe procedures richting de Omgevingswet. Hij vindt het ook fijn dat de anderen dat ook zo inzien. Tegelijkertijd vraagt hij zich af in hoeverre in de eigen regelgeving cq. verordening dit soort stappen geregeld kunnen worden.

De heer Hazeleger is het deels eens met het punt van de gedeputeerde dat er vroeger geen zienswijze-procedure werd gedaan, maar dat die mogelijkheid in de nieuwe wet wel gegeven wordt. Maar die zienswijze-procedure stelt GS wel zelf vast! Hij verwijst hierbij naar de Voedselagenda, die als Staten is vastgesteld. Dat gaat vast niet meer gebeuren onder de nieuwe wet. Daar gaat het om, namelijk de vraag welke positie de Staten hebben. Het zoeken is naar een positie ergens aan het einde van het proces.

Gedeputeerde Van Essen herhaalt dat die zienswijze-procedure bij de meeste programma's nooit aan de orde is. Straks is dat wel het geval. Hij neemt de opmerkingen mee om het met de collega's te bespreken. Hij denkt dat dit het ingewikkeldste punt is in het voorstel.

De vraag van de heer Karatas is een beetje buiten de orde van vandaag. Dat gaat over een soort verordening. Vandaag gaat het om de werkwijze. In de Omgevingsverordening zou iets opgenomen moeten worden over participatie of over deze werkwijze.

De heer Karatas herhaalt: zienswijze, inspraak, participatie: bestuursrecht, Provinciewet, Omgevingswet. Er is inderdaad ruimte om ook dit te regelen, omdat die ruimte er is. Daarom is zijn vraag dat als het zo veel onduidelijkheid oplevert, het dan niet slim is om dat ook mee te nemen en daarover ook een regel te bedenken in dat evaluatieve (?) in het proces. Nu zijn we aan het leren!

Gedeputeerde Van Essen meent van de heer Karatas te begrijpen dat het gaat om de Omgevingsverordening.

De heer Karatas benadrukt het nu driemaal te hebben gezegd. Onze regelgeving, de verordening. Gedeputeerde Van Essen is het helder. Hij zou over deze zaken iets vastgelegd willen zien. Hij kan niet geheel overzien wie daartoe bevoegd is. Hij stelt voor op een ander moment hier verder over door te spreken, want het is niet iets dat raakt aan deze werkwijze. Het zou eventueel in de verordening moeten landen.

Hij gaat liever in op de andere gestelde vragen. Hij zal hier later op terugkomen richting de heer Karatas. Richting de heer Weyers, die vroeg of het alleen in Utrecht zo is. Dat is niet het geval. Het is een onderwerp waar alle overheidslagen iets mee te maken hebben. Er zijn ook andere modellen. Er zijn provincies die één programma gaan vaststellen waar alles in zit. Het is wel zo dat de andere provincies met belangstelling kijken naar wat Utrecht hieromtrent opzet.

De heer Weyers vroeg ook of Utrecht vooroploopt. Dat geldt wel voor de uitwerking op deze manier, maar niet voor het maken van programma's. Flevoland en Zuid-Holland werken op dit moment ook aan de Omgevingswetprogramma's. Ook zij zijn aan het zoeken hoe zij – gegeven het feit dat zo'n programma door het college wordt vastgesteld – op een zorgvuldige manier de Staten erbij kunnen betrekken.

De heer Weyers wijst erop dat zijn collega's in Flevoland zich gepasseerd voelen met betrekking tot wat er in Zeewolde is gebeurd betreffende een enorm datacentrum. Hij constateert dat de Staten allerlei veiligheidskleppen kunnen aanbrengen, maar het gaat vooral om de hele grote zaken met grote consequenties. Die zaken zouden er tussenuit gelicht moeten kunnen worden, waardoor GS niet automatisch kan terugvallen op wat in het kaderstellende deel bepaald is. Hij verwijst wederom naar pag. 9. De veiligheidsklep van mevrouw De Man zou in alle gevallen, in de grote en de kleine, daar een stokje voor steunen. De omvang van de ruimtelijke ingreep zou aanleiding moeten geven om het er nog wel een keer over te kunnen hebben.

Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat de heer Weyers het over een specifiek type programma heeft, zoals het programma Wonen en Werken. Daar is het besluit genomen waar de heer Weyers op doelt. Daarvoor geldt nog steeds dat ook het ontwerp bij de Staten langskomt. De kaders gaan bepalen hoeveel ruimte er is. Dus naast die kaderstellende rol is er aan de andere kant van de cyclus een evaluatie en een hernieuwde kaderstelling. Ook dat is een borg dat de Staten in positie blijven. Dus als PS dingen ziet die men niet wenselijk acht, dan is ook met de aanpassing van de kaders het stuur volledig in handen. Blijft het allemaal binnen de kaders, voordat een definitief besluit is genomen, dan kan men het college nog volledig aanspreken. Hij garandeert dat het college daar zeker goede notitie van zal nemen. De andere vraag van de heer Weyers was of er een nadere kaderstelling nodig is. Dat is volgens hem onderdeel van het startgesprek. Bij ieder geval is een startgesprek, waarin het college aangeeft hoe een aantal zaken werkt binnen het programma. Een daarvan is hoe dat past binnen de bestaande kaders. Die vraag om een kaderstelling wordt in alle gevallen bij de Staten op tafel gelegd, zodat de Staten bijvoorbeeld wel een nadere kaderstelling kan wensen waar GS dat niet nodig acht. Men kan erop vertrouwen dat het college goede notitie van die wens zal nemen. Hij denkt dat er weinig colleges zullen zijn die

tegen de wens van de Staten in zouden gaan. Die stap zit er niet voor niets in. Dat is gedaan om de Staten wel degelijk in positie te brengen. Dat is een van de kernpunten in het voorstel.

Het CDA had een vraag over het projectbesluit. Het projectbesluit zit aan allerlei wettelijke procedures vast. Die procedures moeten gewoon gevolgd worden. Dus het is niet zo dat daar vrij in geshopt kan worden. Het is wel een langdurig traject, waarbij – indien nodig – naar andere instrumenten kan worden gegrepen om de zaak te bespoedigen.

De vraag van de PvdA naar zijn twijfel heeft voor hem vooral te maken met de snelheid en slagvaardigheid.

De ChristenUnie vroeg naar de tussentijdse evaluaties, ook van alle programma's. Dat gaat gemonitord worden, is zijn antwoord. Ook dat is nieuw. Daarmee komt informatie boven tafel die indicatief is voor de vraag hoe goed zo'n programma loopt. Dat kan leiden tot eventuele wijzigingen.

Als het gaat om het evalueren van alle programma's voor de nieuwe visie. Het is niet zo dat er een geheel nieuwe visie gemaakt hoeft te worden – tenzij de Staten dat willen – maar dat het vooral zal gaan om het aanbrengen van wijzigingen. Voorafgaande aan de Omgevingswetprogramma's wordt een gesprek over nadere kaderstelling gevoerd. Als die extra kaderstelling uiteindelijk wordt vastgesteld, dan wordt deze opgenomen in de volgende visie.

De externe procesbegeleiding, waar mevrouw Rikkoert om vroeg, is iets wat vreemd is aan de organisatie wegens het risico dat daarbij gezien wordt.

Mevrouw Rikkoert komt terug op het punt van het tussentijds evalueren. De gedeputeerde gaf aan dat dat gaat gebeuren, maar vervolgens was de boodschap dat dat niet helemaal gedaan gaat worden. Volgens haar is het handig om wel de uitkomsten van die evaluatie in handen te hebben, voordat de visie herijkt gaat worden.

Gedeputeerde Van Essen meent dat voordat tot een evaluatie besloten wordt, vastgesteld moet worden wat het doel daarvan is. In geval van aanvullende kaderstelling ligt het voor de hand dat de evaluatie bedoeld is om die nieuwe kaderstelling te rechtvaardigen. Hij heeft niet helemaal helder welke stappen gedaan moeten worden om de Omgevingswet te evalueren. Misschien dat er tegen die tijd teruggekomen moet worden op deze kwestie.

Mevrouw Rikkoert had ook een vraag over de commissie Omgevingsvisie, en de wenselijkheid om die commissie in stand te houden. Dat is aan de commissieleden om te beslissen. Hij wil wel meegeven dat als men vindt dat alles wat in de Omgevingswet gaat landen in die commissie aan de orde moet komen, dat een hele drukke commissie wordt. Hij laat dat verder over aan het interne gesprek tussen de Statenleden.

Mevrouw Rikkoert wil nogmaals toelichten dat het echt gaat om die gebiedsgerichte onderwerpen, waarbij alle belangen samenkomen. Zij noemt de ontwikkelbeelden, de stikstofaanpak etc. Zij is het er niet mee eens dat alles dan in die commissie terecht zou komen. Zij denkt dat met name die gebiedsgerichte aanpakken in die commissie besproken zouden kunnen worden. Zij verwacht dat daar veel van te leren valt.

Gedeputeerde Van Essen gaat verder met de uitvoeringsprogramma's. Hem staat niet helemaal helder voor de geest wat daarover werd opgemerkt. Hij gaat daar aanstonds op checken. Het idee is dat die startgesprekken ook gelden voor dit soort programma's.

De voorzitter gaat nog eenmaal de commissie rond voor reacties of vervolgvragen die nog zijn blijven liggen.

De heer Hazeleger vestigt de aandacht op tabel 1, waarin staat opgenomen wat er zoal onder dit voorstel valt. Hij vraagt zich daarbij af hoe het begrensd is. Het lijkt hem toe dat alle programma's onder dit regiem vallen. Hem viel op dat in de behandeling van het stuk gedeputeerde Van Muilekom zich niet hield aan dit schema. Daarom is zijn vraag wat nu precies valt onder dit schema. Gaat iedere gedeputeerde zich aan dit schema houden? Of blijft iedere gedeputeerde nog zo'n beetje zijn eigen plan trekken. Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat iedere gedeputeerde die zich niet aan het schema houdt op een fikse uitbrander van hem kan rekenen. Gisteren heeft binnen het college een benen-op-tafel sessie plaatsgevonden over deze werkwijze. Daarbij is een wat striktere afbakening gemaakt. Dat gaat ook gebeuren waar het om deze programma's gaat. Daar wil men toch wat meer eenduidigheid hebben. De scope is alles wat qua beleid de Omgevingsvisie aangaat.

In tabel 1 staan alle huidige programma's, voor zover daaraan uitwerking gegeven wordt. Het is niet uitgesloten dat werkenderwijs programma's worden samengevoegd. Misschien komen er programma's bij. Tegelijkertijd is de inzet om een aantal programma's toch wat terug te nemen waar dat mogelijk is.

De tabel is dus een soort foto van wat er qua uitvoering onder de Omgevingsvisie valt.

De heer Hazeleger wijst erop dat als hier alles onder geschaard wordt, dat tot gevolg heeft dat alle programma's niet door PS worden vastgesteld. Ook hier gaat het weer om de positie van de Staten.

Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat als er een aanvullende kaderstelling nodig is, hij zich voor kan stellen dat de Staten erbij betrokken worden.

De voorzitter doet een poging om af te sluiten en wijst erop dat dit onderwerp gaat terugkomen als het Statenvoorstel zelf naar de commissie toekomt. Er staat een vraag uit of dat een woensdag of een donderdag is.

Mevrouw Rikkoert heeft nog een vraag met betrekking tot de zienswijze. Zij vraagt zich af hoe dat precies zit. De inwoners kunnen dus inspreken als de Staten de kaders stelt. Vervolgens wordt het voorstel nog aan de Staten voorgelegd, waarbij er dan ingesproken kan worden. Zo'n inspreker moet dan wel

met een soort noodsignaal komen, zodat de Staten alsnog het meest ingrijpende instrument in kunnen zetten. Als dat niet het geval is, dan is het wel belangrijk dat er duidelijk aan de inspreker gecommuniceerd moet worden dat dat het enige is wat er nog zo aan het eind van het traject mogelijk is. Is dat niet het geval, dan kan een inspreker zijn inbreng hebben bij de kaderstelling of in het participatieve traject. Zo heeft zij begrepen, dat het in elkaar zit.

Gedeputeerde Van Essen bevestigt dit. Hij is het met haar eens dat het soort situaties als van vandaag met elkaar voorkomen moet worden door een goede communicatie.

De voorzitter ziet uit naar het Statenvoorstel en sluit de vergadering af.

Het is dan 22.00 uur.